

Ruimere koe... lichter kalf

Hoe buig je de cultuur van systematisch toepassen van een keizersnede om naar meer natuurlijke geboorten? Wageningen UR begeleidt dit proces door vleesveehouders in werkgroepen zelf te laten zoeken naar oplossingen. "Het vraagt een verandering tussen de oren, het moeten andere boeren worden."

dr. ir. Jan ten Napel

Belgisch Witblauwen en Verbeterd Roodbont behoren tot de meest bespiede vleesrassen die Nederland kent. Hun vleeskwaliteit is onovertroffen, de efficiëntie voor de slager superieur en de malsheid onmiskenbaar. Er kleeft echter een grote maar aan dit vleesvee; de kalveren komen bijna allemaal ter wereld via een keizersnede. De maatschappelijke druk tegen deze onnatuurlijke geboorte zorgt er al tien jaar voor dat de sector met het ministerie van LNV en dierenbeschermers om de tafel zit om het aandeel natuurlijke geboorten te vergroten. Dat bleek tot nu toe echter lastig. Totdat drie jaar geleden de Federatie van Vleesveestamboeken samen met Wageningen UR het onderwerp opnieuw bij vleesveehouders op de agenda zette.

Actiepunten 2008

De stamboeken en Wageningen UR formuleerden een plan van aanpak dat in 2008 omgezet zal worden naar concrete actiepunten, vertelt begeleider van het project Jan ten Napel. "De keizersnede als noodmaatregel staat niet ter discussie, maar wel het structureel toepassen daarvan. Dat wordt als niet natuurlijk gezien." De druk vanuit de maatschappij om dit aan te pakken wordt ook onderkend door een aantal houders van Belgisch Witblauwen en Verbeterd Roodbont, de rassen waarbij structureel keizersneden worden toegepast. Het blijkt echter niet gemakkelijk om voldoende draagvlak bij alle vleesveefokkers te krijgen om te werken aan meer natuurlijke geboorten. Dit komt vooral doordat het succes van deze dubbelbespiede rassen juist ook schuilt in de extreem dikke bilpartijen, die extra kwaliteit vlees opleveren en ook nog eens efficiënt uitsnijden bij de slager. Het gaat hier kortom over vlees waar zo'n 0,50 tot 0,75 cent per kilo geslacht gewicht meer voor betaald wordt. Deze S-klasse is de basis voor rendement en het is voor de vleesveehouders een essentiële voorwaarde dit vast te houden.

Drie werkgroepen

Om draagvlak te creëren zijn in 2007 drie werkgroepen opgericht, met daarin vleesveehouders en andere belanghebbenden die samen concrete aanbevelingen hebben gedaan. Op deze manier formuleert de sector zelf wat hij nodig heeft om zijn doelen te bereiken. De drie werkgroepen onderzochten achtereenvolgens de wensen van de veehouder, van de fokkerij en van de burger om te komen tot mogelijke oplossingen. De koeien moeten groter en ruimer gebouwd zijn en de kalveren lichter, zo luidt het fokkerijadvies. Een analyse van fokwaarden van 750 Belgisch Witblauwe stieren leverde enkele stieren op die aan deze criteria voldoen. Maar dat zijn vooral stieren uit de jaren tachtig en negentig. De huidige generatie stieren is eigenlijk alleen gefokt op veel en nog meer vlees. Naast het ontwikkelen van een fokwaarde-schatting, een index en een manier om correct gegevens te verzamelen, is ook voorlichting belangrijk. De werkgroep 'veehouder' kwam met de aanbeveling informatiebijeenkomsten te houden, voorlichtingsmateriaal te ontwikkelen voor de juiste voeding en opfok én een keuringsrubriek te maken voor dieren die natuurlijk gekalfd hebben of geboren zijn. De werkgroep die naar de burger keek, signaleerde dat de keizersneden eigenlijk het enige smetje zijn op het blazoen van de vleesveehouderij. Het imago is buitengewoon goed doordat dieren tijdens de opfok zogen bij de moeder en buiten lopen, veelal ook nog in natuurgebieden. In de afmestfase lopen ze in ruime stroboxen. Uiteindelijk is het probleem van de keizersneden op slechts 15 procent van de vleesproductie van toepassing. Het is dus vooral zaak bij de consument aan te geven hoe goed de sector het doet en daarbij ook toe te geven dat de vleesveehouderij een minpunt heeft. Bovendien opperde deze werkgroep om meer met de producten van vleesvee te doen. Zo noemden zij als voorbeeld schoenen van 'Dutch Beef' en brilmonturen.

Draagvlak creëren

De grote uitdaging zal zijn om komende jaren naast de betrokkenen uit het project ook de grote groep vleesveehouders te betrekken bij het onderwerp en hen te inspireren. De eerste stappen zijn in elk geval al gezet en een ambitieuze doelstelling is geformuleerd: over tien jaar is het aantal keizersneden met 50 procent afgenomen

binnen de Belgisch Witblauwen. Voor de Verbeterd Roodbonten is een termijn van vijftien jaar genomen, omdat dit ras een kleinere populatie kent en meer met natuurlijk dekkende stieren werkt. Over twee jaar is dus het aantal structureel uitgevoerde keizersneden met 7 tot 10 procent verminderd.

DIKKE BILLEN

Extreem dikke bilpartijen kunnen zo'n 50 tot 75 eurocent per kilo geslacht gewicht meer opbrengen.

Foto: ASG

Contact

dr. ir. Jan ten Napel
telefoon 0320-238 222
jan.tennapel@wur.nl

Jan van de Wiel: 'Moeilijk met verschillende invalshoeken op één lijn te komen'

Hij is al tien jaar bezig om het lastige verhaal van de keizersnede aan burgers te vertellen. "Ik krijg veel mensen op het bedrijfje. Ik nodig ze uit in de stal en laat ze kijken naar een keizersnede", vertelt Jan van de Wiel uit Vlijmen. Hij houdt als hobby acht Belgisch Witblauwe dieren en werkt als milieuambtenaar bij de provincie Noord-Brabant. "Ik ben wel gewend om met tegengas om te gaan." Bijna vanzelfsprekend werd de verbaal sterke Van de Wiel gevraagd in de werkgroep 'burger' zitting te nemen. "Het was een belevenis, omdat iedereen zijn eigen invalshoek heeft. Het was heel interessant om andere meningen te horen, maar ook zwaar. En het is moeilijk om op één lijn te komen met zoveel verschillende standpunten." Als grootste pluspunt van de sessies noemt Van de Wiel het feit dat het onderwerp keizersnede bespreekbaar is geworden. En na een aantal middagen discussiëren liggen er toch een aantal aanbevelingen. "Gooi alle deuren maar open en laat zien wat je doet", luidt zijn advies. "Er is niets aan de hand met onze Belgisch Witblauwe dieren, alleen één keizersnede per jaar. Het zal de burgers meevallen." Persoonlijk is hij nog afwachtend om in zijn eigen fokkerij te proberen het aantal keizersneden te verminderen. "Ik wil wel super slachresultaten zien. Als ik één of twee klassen terugga in karkaskwaliteit, krijg ik concurrentie van andere vleesveerassen. Ik wacht het nog even af, maar niets doen is een gepasseerd station."